N°. 16.

A°. 1834.

MAANDAG DEN 24sten FEBRUARIJ.

SURINAAMSCHE COURANT.

MENGELINGEN.

LEVENSBESCHRIJVING VAN DEN ADMIRAAL NAPIER.

(Vervolg en Slot van N°. 15.)

„Van de Thomes ging ik ter bevelvoering op een veel sterker fregat de Euryalus over, en weldra had ik het geluk twee fregatten en een klein vaartuigje te ontmoeten; ik joeg hen na en kwam met dezelven in het donkerste van den nacht in de baai van Calvi in Corsika, en nam er een onder het bereik van het achtersteven, en raakte hetzelve duchtig; en niettegenstaande wij eenen koers hadden van 8 knoopen, (twee en twee-derde mijl in een uur) beproefde ik het andere fregat te naderen, dat zich dwars tegenover mij bevond. De nacht was duister en het land nabij; het gelukte, dat fregat mij van voren voorbij te zeilen; maar ik noodzaakte hetzelve op de rotsen te loopen, waar het geheel verloren raakte, en deszelfs geleischip, dank aan de goede touwen en ankers van hetzelve, ontkwam een dergelijk lot. De Euryalus wendde het steven en het gelukte uit de baai te geraken, door de kust zoo digt mogelijk voorbij te gaan; naderhand vernam men, dat de beide fregatten als transportschepen gewapend, ieder 22 stukken en het kleinere vaartuig 14 stukken telde.

„Mijn fregat kreeg order de Middellandsche Zee te verlaten, om zich naar de kusten van Noord-Amerika te begeven. Zoo mijn dappere vriend Sir JAMES GORDON tegenwoordig Direkteur der Tuighuizen van Chatham en Scheerness, hier tegenwoordig was, zou hij U kunnen inlichten, hoedanigerwijs ik mijn plicht betracht heb in de lange en moijelijke onderneming om de rivier Pontomac op te varen. Hij zou U zeggen, dat de Euryalus onder eenen hevigen storm, deszelfs boegspriet en al deszelfs stengen verloor, en dat twaalf uren daarna hetzelve er al weder was opgelegd. Wij namen van Alexandria eene koopvaardijvloot mede, doch bij het afzakken van de rivier, werden wij aangevallen door de batterijen, die bij de oude residentie van den grooten WASHINGTON waren opgerigt, en in dit gevecht werd ik nogmaals gewond.

„Bij den vrede stelde men mij op half soldij en ik behield hetzelve tot dat ik het bevel over de Galatea op mij ging nemen, op welke ik gedurende drie jaren deze station bezette en ik hoop, dat ik gedurende dien tijd getrouwelijk de pligten tegens Land en Koning heb vervuld. (*)

(*) De Kapitein NAPIER is kreupel en nu onlangs wegens zijne talrijke wonden onder het getal der Pensionarissen van het Koninklijk Invaliden-Hospitaal te Greenwich opgenomen. Zijn pensioen bedraagt 80 ponden sterling.

(Curaçaosche Courant.)

IETS OVER DE TREKVOGELS.

Algemeen heerscht bij den boerenstand het geloof, dat wanneer zekere vogels zich in landstreken vertoonen, welke meer zuidelijk gelegen zijn, dan die, waar zij gewoon zijn te overwinteren, zulks een' harden wind voorspelt. Het ontbreekt niet aan natuurkenners, welke van hetzelfde gevoelen zijn; en de zaak is des te opmerkelijker, daar vogels, welke, zoo als bij voorbeeld de *Bastaardnachtegaal*, reeds in Augustus en September verhuizen, op deze wijze als profeten optreden. Het is alsof een voorgevoel van de toekomst de vogels aandreef; en het zou belangrijk zijn, den zamenhang tusschen de gesteldheid der jaargetijden en de wijzigingen in de togten der vogelen naauwkeuriger na te sporen.

Verre de meeste *Trekvogels* reizen alléén bij dag; er zijn echter, die alleen bij nacht reizen, zoo als de *Nachtegaal*, *Bastaard-nachtegaal* en alle eigenlijke *Zangvogels*. De laatsten blijven evenwel gedurende den ganschen trektijd ook bij dag levendig, en het valt moeijelijk te begrijpen, hoe deze diertjes zoo lang den slaap kunnen ontberen. Opmerkelijk is het, dat die slapeloosheid, om dezen tijd, niet slechts den vogelen, die in vrijheid leven, eigen is, maar ook bij die in gevangen staat wordt waargenomen. Over dag eten zij, en kunnen ook des nachts wakker blijven; maar alleen gedurende den trektijd kunnen zij zoo onafgebroken waken.

Het doel der bij het trekken der vogelen schijnt voornamelijk te zijn, om deze dieren zoo ver mogelijk over de aarde te verspreiden, zoodat zij overal komen, waar zij voedsel vinden. Vanhier dat alom vogels, waar die slechts leven kunnen, worden gevonden, in alle jaargetijden. Gelijk bekend is, zijn op *IJsland* vele warme bronnen, in welker omtrek de temperatuur des winters zeer mild is; en deze plaatselijke gesteldheid, in een bijna den poolcirkel gelegen gewest, lokt sommige vogels derwaarts, en wel alleen des winters. Wonderbaar is het, hoe sommige zeer kleine vogelsoorten, welke daarna van *IJsland* verder zuidwaarts trekken, zich op de Wereldzee durven wagen; en echter lijdt het geen twijfel, dat zij dezelve oversteken. Dit is desgelijks het geval met den togt der kwartels der *Middellandsche Zee*, hoewel dezelve op verre na zoo groot niet is. Te regt vraagt men, hoe het mogelijk zij, dat deze plompe vogeltjes met zoo korte vlerken van *Europa* naar *Afrika* komen. Dit doen zij dus: weken aaneen wachten zij op een' gunstigen wind; en zoodra deze waait, breken zij op, maar rusten op elk Eiland onderweg uit. Vanhier dat men hen, in den trektijd, op de *Ionische* Eilanden en de kusten van *Azië* bij duizenden vangt. Vele vogels, die zeer zwaar en niet vliegen, trekken desgelijks, en doen zulks gedeeltelijk te voet; anderen geheel te water, gelijk de groote *Pinguin*, die in het geheel niet vliegen kan. *Trekvogels*, welke men tijdens het trekken opsluit, sterven dikwijls.

ZONDERLINGE REGERINGSVORM TE CONGO.

Onder den magtigen Koning van *Congo* zijn twee Onderkoningen, aan wederzijden des strooms; voorts bezitters van erfelijke leengoederen *(Chenoe's)*; doch na den dood des bezitters valt het leen niet aan den zoon, maar aan den broeder of oom van moederszijde. Echter mag de Onderkoning, die de *Chenoe's* door het toezenden eener *muts* aanstelt, ook elken bloedverwant, naar verkiezing, benoemen De *Chenoe* benoemt, op zijne beurt, de mindere ambtenaren. De vrouwen zijn volmaakt slavinnen; zij en de slaven nemen alleen den landbouw waar; zelfs Koningsdochters en Prinsessen moeten den grond bewerken. Het land is op sommige plaatsen zeer ruw, en door gemis van plantäarde op de rotsen onvruchtbaar; op andere komen koren en al onze groenten voort. De *huisselijke slaven* worden niet of zelden verkocht; de *handelslaven*, daarentegen, uit krijgsgevangenen, gestolene kinderen of misdadigers bestaande, dienen meest tot den uitvoer naar *Europa*. De diefstal heeft bij de inboorlingen, althans omtrent *Europeërs*, genoegzaam geene plaats. De mannen kleeden zich, beneden aan den vloed, bijna geheel in *Europesche* kleeding, doch zoo zonderling en smakeloos zamengesteld, dat zij naar *hansworsten* gelijken.

(Vaderl. Letteroefening.)

Van een zeker volk verhaalt men: »De *Boussanen* eten apen, honden, katten, ratten, visch, ossen- en lamsvleesch, maar dit laatste enkel bij buitengewone plegtigheden, of wanneer het ten offerhande geslagt is. Op zekeren morgen, terwijl ik bij den Sultan was, bragt men hem zijn ontbijt, waarin ik verzocht werd deel te nemen. Het bestond uit eene groote geroosterde waterrat, die niet eens gevild was, eenen schotel uitmuntend gekookte rijst, gedroogden visch met palmolie gebakken, en eijren van den *Alligator*, die gaar gestoomd waren, en eindelijk versch water uit *Kouarra* (de rivier). Ik at, zegt CLAPPERTON, van den visch en de rijst en men lachtte er niet weinig om, dat ik volstrekt van de rat of de eijeren niet mede wilde doen."

Het is opmerkelijk, en voor den vriend der menschheid vertroostend, te zien met welke voorkomende gulheid en goedhartigheid CLAPPERTON overal door deze nog weinig beschaafde volkeren is ontvangen, beschermd, en meestal nog met geschenken overladen.

(Algemeene Konst- en Letterbode.)

NIEUWE GROOTE KIJKER MET VLOEIBARE LINZEN.

In de onlangs gehoudene zitting van de Londensche Societeit, las de heer BARLOW zijn ontwerp voor ter inrigting van kijkers met holle glazen, gevuld met een lichtstof die de lichtstralen veel sterker te zamen buigt dan de gewone glazen. Volgens hen worden zeer verre voorwerpen door dezelve veel helder en duidelijker dan de gewone kijkers; zij dienen daarom om de dubbele sterren te scheiden, nevelvlekken in sterren hoopen op te lossen en de oppervlakten der planeten scherper te erkennen. Hij had daarom eene vergelijking gemaakt met zijnen kijker, welks voorwerpglas 8 duim heeft; den kijker van SOUTH, welks voorwerpglas 12 duim heeft, en die voor een der beste kijkers doorgaat. Dit 12 duim voorwerpglas alleen had aan SOUTH 12.000 franken gekost; en ten derde met den *Telescoop* van HERSCHEL de tweede, welker spiegel 20 duimen middellijn heeft. In het eerst waren deze drie kijkers gerigt naar eene dubbele ster in Perseus.

SOUTH en HERSCHEL zagen deze ster dubbel, doch BARLOW zag haar zeer duidelijk zes dubbel.

Twee sterren uit den Orion worden door beide laatste waarnemers, drie dubbel gezien en door BARLOW vier dubbel met nog twee

zeer fijne sterretjes tusschen deze beide groepen.

Een der zwakste nevelvlekken werd door South's en Barlow's kijkers beide in een onmetelijk aantal glanzende sterretjes opgelost, doch in den laatsten waren zij duidelijker.

Toen de kijkers naar Jupiter en Mars gerigt werden, vond men deze planeten in de drie instrumenten bijna even duidelijk en scherp begrensd.

Barlow heeft nu het plan om een kijker met vloeibare linzen te maken, die eene opening van twee voeten heeft en die alle kijkers dezes tijds zoo verre zal overtreffen, als deze die van de vorige eeuw achter zich hebben gelaten.

DE DUBBELE STERREN.

De hedendaagsche Astronomisten hebben bevonden, dat een groot aantal sterren die met het bloote oog enkel gezien worden, uit twee of meer sterren bestaan; wanneer zij door sterk vergrootende kijkers gezien worden. Door veelvuldige en langdurige waarnemingen weet men thans dat de grootste der dubbele sterren een centrale ster is, om dewelke de kleinere rondwentelen, even zoo als onze Aarde en andere Planeten om de Zon doen; doch in ons zonnestelsel wentelen donkere ligchamen om een centraal lichtgevend ligchaam, namelijk, de Zon, maar in de hooge hemelgewesten wentelen zonnen om zonnen. Het getal der reeds bekende dubbele sterren beloopt vele duizenden. Van de veertig sterren is een eene veelvoudige ster.

De baanomloopstijd der bijsterren om de centrale ster is van 60 tot 700 jaren. Zonderling dat er onder deze veelvoudige sterren velen zijn die met eene der onderscheidene regenboogskleuren pronken, als daar worden onder haar gevonden van eene roode, geele, oranje, blaauwe, violette, ja zelfs groene kleur.

Volgens alle waarschijnlijkheid zijn de veelvoudige sterren zonnen even als onze zon, om welke donkere bollen of planeten heen wentelen; zoo wel de hoofdzon als de nevenzonnen zal hare planeten hebben.

De nevenzon voert dan hare planeten in hare wandeling om de hoofdzon met zich, even als onze Aarde hare Maan doet, en Jupiter, Saturnus en Uranus hare vele manen doen. Welke vreemde hemelverschijnselen zouden wij ontwaren zoo wij eens op eene planeet dier nevenzonnen geplaatst waren. Dan zagen wij somtijds twee of meerdere zonnen te gelijk aan het uitspansel, en wij zouden uitroepen: »welk een heerlijken dag: de blaauwe en oranjezon schijnen te gelijk aan den hemel!" Wij zouden somtijds de eene zien opgaan, terwijl de andere onder ging en elkander zeggen: »heden is het een dubbele dag: de roode zon komt op, terwijl de groene ondergaat."

Het toeval heeft, ter bewaring van *Aardappelen* het volgende middel doen uitvinden. Een inwoner van *Annaberg*, in *Saxen*, had in zijnen kelder houtskool bewaard. — Tegen den herft deed hij den kelder opruimen, zonder echter het gruis van de houtskool weg te nemen, en eene groote hoeveelheid Aardappelen er in brengen. — Op het einde van de lente bleven de Aardappelen buitengemeen goed bewaard, sproten niet uit, en behielden genen verschen en uitmuntenden smaak.

(Curaçaosche Courant.)

ANECDOTE.

Een schrijnwerker, in de voorstad *St. Antoine* te *Parijs*, wien het sinds lang aan werk ontbrak, en die daardoor tot de uiterste armoede was vervallen, werd door de Cholera aangetast. Zijn getrouwe hond scheen door liefkozingen hem, van medemenschen verlaten, in zijn lijden te willen vertroosten. Alleen op zijne schamele legerstede, onbekend zelfs bij zijne geburen, schoon een enkele muur hem slechts van hen scheidde, verstoken van alle geneeskundige hulp, bezweek hij, na een kort, maar heftig lijden. De hond verkondigde den dood zijns meesters door een akelig gehuil, zoo doordringend en aanhoudend, dat dit eindelijk de geburen noopte, zijn verblijf binnen te dringen, waar men het nog warme lijk van den verlatenen vond, door den jammerenden hond bewaakt. Getroffen door deszelfs getrouwheid, betwistte men elkander diens bezit, en stelde vervolgens order op de wegruiming van den ongelukkigen schrijnwerker, wikkelde hem in een doodkleed, en plaatste het ligchaam in eene kist besloten, wier dunne planken ter naauwernood konden worden bijeengehouden, in een' grooten lijkwagen, met zwart laken omhangen, waarin hij de negen-en-twintigste plaats innam. Op het kerkhof van *Père-la-Chaise* aangekomen, was onze arme werkman de eerste, die werd bijgezet. Maar, hoe ontzette de doodgraver, toen hij eenen hond in het graf en op de kist zag springen, dien hij herkende voor dien van zijnen vader, die beloofd had, hem den eigensten dag te zullen behulpzaam zijn in het begraven der talrijkste slagtoffers van de Cholera!

(Vaderl. Letteroefening).

HET HOOFDKUSSEN.

In *M.* woonde een oude vrijer, die algemeen voor een schatrijk man, maar ook voor een' der vrekkigste gierigaards doorging. Op zijn sterfbed liet hij zijne naaste verwanten en erfgenamen voor zich komen. Kinderen, zeide hij tot hen: voor het weinige geld en goed, dat ik u nalaat, verwacht ik ook van u den kleinen wederdienst, dat gij mij plegtig belooft, mij met mijn hoofdkussen te laten begraven. Het was de eenige innige vertrouwde van mijn drie maanden geduurd hebbend lijden, de getuige eener smartelijke slapeloosheid, van wien ik ook in het graf niet scheiden kan. De erfgenamen beloofden hem dit, en drukten hem spoedig de oogen digt. Toen men hem in de doodkist legde, bragt een der neven ook het hoofdkussen aan, om daarmede, volgens belofte, te handelen. Toevallig hield hij het zoodanig, dat hij er een voorwerp in voelde, dat niets minder dan een vlok vederen kon zijn. De nieuwsgierige opende het kussen, en zie, hij vond in hetzelve *dertig duizend livres* in banknoten. De goedhartige neef verloste dadelijk de arme gevangenen, en de laatste wil des erflaters werd toch door de beloofde insluiting van het kussen in de doodkist, letterlijk volbragt.

(Algemeene Konst- en Letterbode.)

SCHRANDER ONDERRIGT.

Een huichlend drinkebroèr poogde alles met een' gloed
Van fijnheid; wat hij sprak en voordroeg, te overdekken,
En dacht door dezen glimp, zoo vroom als suikerzoet,
Elks aandacht van zijn troetelzonden af te trekken.
Hij sprak: „Is 't niet een blijk van Gods voorzienigheid,
„Dat groote stroomen meest langs groote steden loopen?"—
„O ja?," dus sprak er een, „met regt hebt gij 't gezeid,
„En 't kan ons veel van 't geen ons wonder schijnt ontknoopen,
„Daar valt me een voorbeeld in, dat voor uw stelling plei:
„Zoo zijn ook— is 't niet waar?— meest al de groote wegen
„Langs herrebergen of langs kroegen steeds gelegen!"

(Vaderl. Letteroefeningen).

ADVERTISSEMENTEN.

(2198) *De Exploicteur bij het Geregtshof te* Suriname, zal op Vrijdag, den 7den Maart 1834, des morgens *negen* uren, ter Kastelenije van gemeld Hof, publiek bij Executie verkoopen:

De PLANTAGIE *LA PREVOYANCE*, gelegen aan de rivier *Saramacca*, ter linkerhand in het opvaren, tusschen de Plantagiën *De Dankbaarheid* en *Mijn Vermaak;* aankomende de Erven wijlen JURIAAN FRANÇOIS FRIDERICI,

Den GROND *BIJGELUK*, gelegen aan het gedolven Kanaal van *Matappica*, ter regterhand in het opvaren tusschen de Plantagiën *Felix* en *Spieringzorg;* toebehoorende als voren.

En de PLANTAGIE *VADERSZORG*, alsmede de Gronden van *Bodenburg* en *Carelsdeel;* gelegen aan het gedolven Kanaal van *Matappica*, ter linkerhand in het opvaren, de eerste tusschen de Plantagie *Beudslust* en den Grond van *Alderad*, en de beide laatsten tusschen de Gronden van *Alderad* en *Bruinendaal;* alle aankomende als voren.

Paramaribo, den 22 Februarij 1834.

De Exploicteur,
N. L. BRAAM.

(5744) De Ondergeteekende, door het Collegium Medicum alhier, als Heelmeester geadmitteerd zijnde, heeft de eer ter kennis van Heeren Planters te brengen, hij als zoodanig de Practijk op het Etablissement *Patientie*, in rio *Cottica*, (aldaar tot dusver door den Heer H. R. van Niehoff waargenomen), zal uitoefenen; recommanderende hij zich bij deze, in HunEds. gunst, belovende van zijne zijde, alles te zullen aanwenden om het vertrouwen, hetwelk zij in hem zullen gelieve te stellen, zich waardig te maken; — hebbende hij voormelde Heer H. R. van NIEHOFF, bij behoorlijke *procuratie*, de waarneming zijner belangens alhier opgedragen.

Paramaribo, den 21 Februarij 1834.

H. N. W. RIJKE,
Heelmeester.

(9475) Gebroeders REELFS, bieden te koop aan: de navolgende *Goederen:*

Boter, Z. M. en groene Kazen, Saucijsjes de Bologne, Metworst, gerookte Tongen, ½ tonnen Vleesch, Zuurkool, Haring, Gort, groene en graauwe Erwten, Mosterd, Zout, Broodsuiker, Zoete-, Raap-, Patent- en Lijn-Olie, Azijn, Thee, Koek en Banket in trommels, Suikergoed in fleschen, Pruimen, Rozijnen, Krenten, Sago, Bloemkool, Augurkjes, Morellen en Kappers in stoopen, groote en kleine koppen Pijpen, Sigaren, Tabak; Specerijen in soorten; Schoenen; Post- en Schrijfpapier, Ouwels, Lak; Eau de Cologne en Reukwaren; Glazen Ruiten, Verfwaren, Terpentijn, Vernis; Glas- en Aardewerk, IJzer- en Koperwaren; Stukgoederen in soorten.

Roode-, Madera-, Rijn- en Portwijn, Cognac en Witte Brandewijn, Seltserwater en Likeuren, en meer andere Goederen.

(9508) Men VRAAGT, tegen 1e April e. k., een *Kastelein*, voor eene op te rigtene SOCIETEIT. — Nadere informatien te bekomen bij Mejufvrouw M. E. GEERKE.

Paramaribo, den 21 Februarij 1834.

(9477) Door het ongunstige weder, de *Zesde Voorstelling*, op Donderdag ll., geen plaats gehad hebbende, zoo zal de ondergeteekende HEDEN AVOND, volgens Programma van den 18den dezer, die VOORSTELLING geven.

PRIJZEN DER PLAATSEN,
1ste *rang f* 2. — 2de *rang f* 1.

Paramaribo, den 24 Februarij 1834.

F. A. MULLER, *Mechanicus.*

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Z. M. Oorlogs-Brik *de Echo*, Kapt. Luitenant W. H. van Voss, van *Curaçao.*

UITGEKLAARD.

De Noord-Amerik. Brik *Levant*, Kapt. Peter Swenson, naar *Gloucester*, lading: 294 vaten Malassie.

Gedrukt te *Paramaribo*, bij de Erven J. BRINK.